

رهنمودهايي براي خدمات کتابخانه به زندانيان

IFLA Guidelines for library services to prisoners
<http://www.ifla.org/VII/s9/lscp-publications.htm>

ويرايش سوم

نوشته: ويبيكه لمان و جان لاک
ويراستار: ناهيد بني اقبال
مترجم: فاطمه لگزيان

فهرست مطالب

پیشگفتار مؤلفان

مقدمه

هدف

پیشینه

فلسفه و فرضیات

رهنمودها

1- دامنه

2- مدیریت

3- دسترسی

4- تجهیزات و امکانات فیزیکی

5- تکنولوژی اطلاعات

6- کارمند

7- بودجه

8- منابع کتابخانه

9- برنامه ها و خدمات

10- راههای ارتباطی و بازاریابی

واژهنامه

کتابنامه

پیشگفتار مؤلفان

مؤلفان علاقمندند تشکر خود را از اعضا کمیته دائمی خدمات کتابخانه به اشخاص محروم، برای توصیه های ارزشمند و پیشنهادات مربوط به محتوای این اثر، ابراز دارند.

همچنین از کتابداران زیادی که در بیش از 25 کشور به

پرسشنامه مربوط به وضعیت در وجود کتابخانه های زندان و قوانین مربوط به این کتابخانه ها پاسخ گفتند، متشکریم.

اطلاعاتی که این کتابداران فراهم کردند به مؤلفان این بینش را عطا کرد که درباره چالش های زیادی که فرا روی متخصصان کتابداری است کسانی که برای ایجاد خدمات اساسی اطلاعاتی و خواندن مبارزه می کنند، بیاندهند، خدمت به محکومانی که در شرایط متفاوت در طیفی از خشونت های شدید و تنبیهی تا وضعیت انسانی و بهبود قرار دارند.

پس از بررسی پاسخها، مؤلفان بیشتر از همیشه متقاعد شدند که نیاز به ویرایش جدید و تجدید نظر شده انتشار رهنمودهای کتابخانه وجود دارد.

بالاخره مؤلفان تشکر و تحسین خود را از دیگر اعضا کارگاه رهنمودهای کتابخانه زندان ابراز می دارند، بریژیتا ایروال⁽¹⁾ و ماریا ژوزه لوپز - هوارتاس پرز⁽²⁾، که جستجوی متون را هدایت کردند و با توصیه های انتقادی و پیشنهادات مثبت خود همکاری کردند.

1- Birgitta Irvall

2- Maria Jose Lopez-Huertas Perez

مقدمه

هدف

هدف از این رهنمودها این است که ابزاری برای طراحی، تکمیل و ارزیابی خدمات کتابخانه برای زندانیان تهیه کند. این نوشته در نظر دارد تا به عنوان یک مدل راهنما برای توسعه رهنمودهای ملی کتابخانه‌های زندان باشد، و می‌تواند به راحتی برای بازتاب شرایط محلی بکار رود در عین حال این رهنمودهای بین‌المللی بازتاب سطح خدمات کتابخانه‌ای می‌باشد که می‌تواند در اغلب کشورهای سیاست‌های دولتی، محلی و ملی وجود کتابخانه‌های زندان را حمایت می‌کند با موفقیت اجرا شود. در فقدان رهنمودها و استانداردهای محلی این رهنمودها باید اعمال شود. رهنمودها ابزار مناسبی برای ایجاد کتابخانه‌های جدید و ارزیابی کتابخانه‌های موجود می‌باشد.

علاوه بر استفاده ابزاری برای ایجاد، اجرا و تعیین کتابخانه‌های زندان، این رهنمودها باید به عنوان اصول بیانیه عمومی برای حقوق اساسی زندانیان باشد تا بخوانند، یاد بگیرند و به اطلاعات دسترسی پیدا کنند. هدف این رهنمودها، کتابداران و رؤسای کتابخانه، مسئولین زندان، شاخه‌هایی از قوه مقننه و اجرایی دولت و موسسات مسئول اداره و بودجه‌بندی کتابخانه‌های زندان است. رهنمودها باید برای زندانها و دیگر موسسات محبسی با جمعیت 50 نفر یا بیشتر اجرا شود.

پیشینه

در ایفلا بخش "خدمات کتابخانه‌ها به اشخاص محروم" (LSDP)^{*} رهبری و هدایت کتابخانه‌ها، انجمن‌ها و موسسات دولتی که توسعه خدمات به این گروه‌ها را در درون جامعه‌ای که قادر نیستند از خدمات کتابخانه معمولی استفاده کنند، فراهم می‌کند. این گروه‌ها شامل اشخاصی در بیمارستان‌ها و زندان‌ها و سالمندان در خانه‌های بهداشت و موسسات مراقبتی و خانه‌نشین‌ها، ناشنوایان، معلولین جسمی و کم‌رشد و کسانی که برای خواندن مشکل دارند، می‌شود.

---

* Libraries Serving Disadvantaged Persons

بر طبق این مأموریت، اعضاء کمیته دائمی (LSDP) در طی دهه اخیر بیشتر کارشان را بر توسعه رهنمودها برای تهیه خدمات کتابخانه به گروههای جمعیتی متنوع درحوزه تخصصی بخش متمرکز ساختند.

این رهنمودها در سلسله انتشارات گزارشهای تخصصی ایفلا منتشر شده است و به طور مداوم روزآمد و ویرایش می شود تا بازتاب تجربه ها و پژوهشهای جاری، و چگونگی استفاده از کتابخانه و تکنولوژی اطلاعات باشد این انتشار ویرایش سوم "رهنمودهایی برای خدمات کتابخانه به زندانیان" است.

کمیته دائمی (LSDP) نیاز به خدمات کتابخانه ای و اطلاع رسانی را برای تعداد رو به رشد اشخاصی که زمانی را در زندانهای سراسر جهان می گذرانند، لازم تشخیص داد و بر این اساس در سال 1985 گروه کاری کتابخانه های زندان ایجاد شد. در طی 5 سال بعد، گروه کاری چندین برنامه کنفرانس، کارگاه، جلسات گردهمایی از طریق ماهواره و یک پژوهش را حمایت و اجرا کرد، تا آگاهی نسبت به خدمات زندان را افزایش دهد و اطلاعاتی را که به عنوان اساس توسعه انتشار یک رهنمود بکار می رود گردآوری کند.

اولین ویرایش "رهنمودهایی برای خدمات کتابخانه به

زندانیان" که بوسیله فرانسیس ای. کیزر نوشته شده بود و در سال 1991 منتشر شد. این نوشته بر تجربیات و اصول کلی متمرکز است. و در سال 1993 به زبان اسپانیایی ترجمه شد. دومین ویرایش رهنمودها در سال 1995 منتشر شد که بوسیله فرانسیس کیزر ویرایش شده و شامل اطلاعات خاصی در سطوح خدمات، اندازه مجموعه ها، کارکنان، بودجه، ارزیابی و روشهای بازاریابی است. ترجمه آلمانی آن در همین سال منتشر شد.

در 2001 کمیته دائمی (LSDP) دوباره به این مسئله که خدمات کتابخانه زندان چگونه توسعه می یابد توجه کرد، نه تنها در کشورهای اروپایی و غربی، بلکه در چندین کشور در حال رشد و ملیت هایی که سابقاً بخشی یا وابسته به اتحاد جماهیر شوروی بودند هم مورد توجه قرار گرفت. کمیته دائمی (LSDP) که تغییرات اساسی و سریع همه انواع کتابخانه ها را به علت ورود تکنولوژی اطلاعات و سیستم های خودکار شناسایی کرده بود. یک گروه کاری کوچک تشکیل داد تا :

1 - بررسی کند سیستمهای کتابخانه عمومی چگونه خدمات

گسترده شان را توسعه می دهند تا شامل اشخاص در سازمان های خاص (از جمله زندانیان) شود.

1-Frances E. kaiser

2 - جستجوی بین‌المللی متون تدوین شده درباره وضعیت جاری کتابخانه های زندان انجام گیرد.

3 - اطلاعات استانداردها یا رهنمودهای ملی و روشهای ارائه خدمات گردآوری شود.

هدف نهایی این بود تا از این اطلاعات برای ویرایش جدید "رهنمودهایی برای خدمات کتابخانه به زندانی ها" استفاده شود، زیرا در دهه اول قرن 21 مفید بنظر می رسید. یافته های پژوهش در این ویرایش جاری گنجانده شده است.

فلسفه و فرضیات

بتدریج که جوامع متمدن اجرای انسانی و روشنفکری بیشتری در دادگاه و زندان جنایی بکار می برند، تمرکزشان نیز بر آموزش و تغییر رویه از تنبیه به اصلاح و استفاده سازنده از زمان، افزایش یافته است. کتابخانه زندان بخش مهمی از محیط کلی زندان و پشتیبان برنامه های آموزشی، تفریحی و اصلاحی شده است. در عین حال کتابخانه زندان سطحی از وضعیت عادی را در محیطی با نظم شدید ایجاد کرده است مکانی که افراد آزاد هستند تا انتخاب فردی داشته باشند و با جستجوهای خودآموزی درگیر شوند کتابخانه پنجره ای به دنیای بیرون باز می کند که می تواند اطلاعات مفید فراوانی به مددجویانی که خود را آماده رهایی از زندان می کنند، ارائه دهد.

شخص زندانی شده علاقه ای به یادگیری حقوق و دسترسی به اطلاعات ندارد. کتابخانه زندان باید منابع و خدماتی شبیه به خدمات کتابخانه ها در جامعه آزاد جهان ارائه کند. محدودیت دسترسی به منابع و اطلاعات کتابخانه هم باید زمانی اعمال شود که چنین دسترسی امنیت زندان را به خطر اندازد.

کتابخانه های زندان باید از الگوی کتابخانه عمومی پیروی کنند. در عین حال منابع برای برنامه های آموزشی و اصلاحی زندان، به موازات نیازهای مخصوص زندان مانند مجموعه های حقوقی، فراهم شود. توجه خاصی باید به برآوردن نیازهای استفاده کنندگان چند فرهنگی و چند زبانه انجام گیرد.

کتابخانه زندان باید فرصتهایی برای مددجویان فراهم کند تا مهارتهای سوادآموزی توسعه یابد و علاقه های

فرهنگی و شخصی خود را جستجو کنند و همینطور یادگیری در تمام طول عمر داشته باشند. کتابخانه باید منابعی برای همه این فعالیتها تهیه کند.

از چندین منبع به ثبت رسیده بین‌المللی ذیل به عنوان اساس ایجاد و پشتیبانی خدمات کتابخانه به زندانیان استفاده شده است.

1 - چهلمین قانون از قوانین حداقلی استاندارد ملل متحد برای اصلاح زندانیان در سال 1995 بیان می‌کند: هر زندان باید کتابخانه ای با مخزن کافی و کتابهای آموزشی و تفریحی برای استفاده همه رده های زندانیان داشته باشد و زندانیان باید به مطالعه و استفاده کامل از کتابخانه ها تشویق شوند.

2 - مصوبه یونسکو مربوط به خواندن در سال 1994 که بوسیله کمیته بین‌المللی کتاب و انجمن بین المللی ناشران تدوین و توسط یونسکو منتشر شد.

3 - بیانیه کتابخانه عمومی ایفلا / یونسکو کتابخانه های عمومی را ملزم می‌کند تا به زندانیان خدمات ارائه دهند.

” توسط شورای اروپا (Strasbourg, 1990) فصلی درباره کتابخانه های زندان دارد که توصیه می‌کند کتابخانه های زندان باید با همان استانداردهای تخصصی کار خود را انجام دهند که بقیه کتابخانه ها در جامعه؛ و کتابخانه باید بوسیله یک کتابدار حرفه ای مدیریت شود و نیازها و علاقمندیهای متنوع این جمعیت فرهنگی را برآورده کند؛ تا حدی که دسترسی باز برای زندانیان فراهم شود و دسترسی به اطلاعات و فعالیتهای مربوط به خواندن امکان پذیر باشد.

در بیشتر کشورهای جهان اکثریت افرادی که زندان ها و جمعیت زندانی راتشکیل می دهند قبلاً محدودیت در آموزش و کسب مهارتهای زندگی داشته اند و دارای پیشینه ای که خواندن در آن یک فعالیت متداول و همیشگی باشد نیستند. در واقع یکی از مشخصه های قابل ملاحظه زندانیان کم سواد و مهارتهای ناکافی استخدای است. تعداد کمی از آنها استفاده کنندگان دائمی کتابخانه های عمومی و دانشگاهی طی زندگی بیرون از زندان بوده اند. آنچه که فرد زندانی شده می خواند بستگی به کیفیت مجموعه کتابخانه دارد. که با کارمندی واجد شرایط، و مجموعه ای از منابع که نیازهای آموزشی، تفریحی و بهبودی زندانیان را برآورده کند و با فضای فیزیکی جالب و دعوت کننده ای، فراهم می شود.

کتابخانه زندان می تواند بخش مهمی از زندگی زندان و برنامه های زندانیان باشد. کتابخانه همچنین شاهره مهمی به دنیای بیرون را نمایان می سازد. کتابخانه می تواند به عنوان ابزار مدیریتی موثری برای اداره کنندگان زندان از طریق کاهش وقت گذرانی و تشویق به استفاده مؤثر از زمان باشد. در پایان کتابخانه زندان می تواند منبع اطلاعاتی حیاتی باشد و این اختلاف را مشخص کند که آیا زندانی ای که به تازگی آزاد شده در بیرون از زندان شکست خورده یا موفق خواهد بود.

رهنمودها

1- گستره

1-1 این رهنمودها در تمامی موسساتی که افراد را در حبس نگه داشته اند قابل اجرا است. به این موسسات ممکن است با عنوان زندانها، محبس ها، مراکز بازداشتی، بیمارستانهای وابسته به زندان یا بیمارستانهای پزشکی قانونی و یا دیگر انواع موسساتی که بوسیله مقامات زندان اداره می شود اشاره شده باشد. رهنمودها هم برای موسسات گروه بزرگسال و هم برای کودک و نوجوانان معتبر شمرده می شود.

2- اداره

1-2 خط مشی های نوشته شده برای تهیه خدمات کتابخانه باید توسط مقامات زندان محلی یا ملی توسعه پیدا کند این خط مشی ها باید بوضوح رسالت و اهداف و همینطور منابع تامین بودجه و مسئولیتهای اداری برای حفاظت کتابخانه را بیان کند. خط مشی ها باید بر اساس آیین نامه ها و قوانین کتابخانه مربوطه باشد و مرتباً بازنگری و روزآمد شود.

2-2 خط مشی های کتابخانه زندان باید به عنوان اساس و شالوده ای برای توسعه سیاستهای جاری کتابخانه محلی بکار رود و حوزه هایی از قبیل کارکردهای روزانه، ساعات کارکتابخانه، انتخاب مواد، فهرست نویسی،

پردازش ، اهداء ، گردش و دسترسی به مواد ، بررسی موجودی و وجین ، رعایت حق مؤلف ، مجموعه اطلاعات کتابخانه ، کارکنان ، بودجه ، خدمات استفاده کننده ، بازنگری خط مشی ، استفاده از فن آوری اطلاعات و کامپیوترها را پوشش دهد.

2-3 نظر به اینکه اعتبارات مالی و اداری برای کتابخانه های زندان در بین کشورها متفاوت است (وزارت دادگستری ملی، دولتی و ایالتی یا فرمانداری، کتابخانه عمومی یا نظام کتابخانه، وزارت فرهنگ و آموزش و غیره) و در بعضی موارد چندین نهاد دولتی در این مسئولیت و عهده داری سهم هستند لذا اهمیت دارد تا یک توافق نامه یا یک قرارداد قانونی سهم همکاری هر کدام و سطوح خدمات فراهم شده را مشخص نماید.

2-4 کارکنان کتابخانه باید یک طرح طولانی مدت (3 تا 5 سال) تدوین و تکمیل کنند. طرح باید مبني بر ارزیابی کامل نیازهای کامل جامعه استفاده کننده باشد. طرح باید شامل بیانیه وظایف و توصیفی از نقش (های) اصلی کتابخانه در درون موسسه باشد (مانند منابع برای خواندن تفریحی، مرکزی برای پشتیبانی برنامه های آموزشی، منابع خودآموزی و یادگیری مادام العمر، مرکز فرهنگی، مرکز اطلاعات کاریابی و مرکز منابع حقوقی.) بعلاوه طرح باید شامل اهداف و مقاصد قابل اندازه گیری، راهبردهای رسیدن به اهداف و روشهای ارزیابی باشد. طرح باید بوسیله اداره کل زندان به تصویب برسد.

2-5 بازرسی عملکرد دوره ای از برنامه کتابخانه هر 3 تا 5 سال باید انجام گیرد تا مطابقت سیاستها و روشها را با اجرا تضمین کند.

3- دسترسی

3-1 دسترسی به کتابخانه و خدمات آن باید برای همه زندانیان بدون توجه به رده امنیتی و جایگاهشان در زندان امکان پذیر باشد. دسترسی به خدمات کتابخانه تنها در موارد تخلف از قوانین کتابخانه باید محدود شود.

3-2 زندانیان بدون محدودیت در تردد در درون موسسه باید قادر باشند 2 بار در هفته از کتابخانه بازدید

کنند و مدت زمان کافی داشته باشند تا منابع را انتخاب و بررسی کنند و سؤالات مرجع را بپرسند و منابعی را که نمی‌توانند امانت بگیرند بخوانند و در فعالیتهای دیگر کتابخانه شرکت کنند.

3-3 در مواردی که زندانی‌ها اجازه خروج از زندان برای کار و مطالعه دارند باید مقدماتی برای آنها فراهم شود تا بتوانند از کتابخانه عمومی یا دانشگاهی هم استفاده کنند.

3-4 زندانیانی که در وضعیت‌های انفرادی هستند (بخش‌های بیمارستان، نگهداری حفاظتی، واحد‌های مجازاتی و غیره) باید دسترسی به فهرست چاپی یا الکترونیکی مجموعه کتابخانه زندان را داشته باشند و باید اجازه داده شود تا منابعی از مجموعه اصلی در خواست نمایند.

3-5 یک مجموعه امانتی دست کم 100 کتابی از کتاب‌های رایج و پرتیراژ یا 2 کتاب به ازای هر زندانی یا حتی بیشتر در هر بند باید در دسترس قرار داده شود. این مجموعه باید حداقل یک بار در ماه تعویض شود. هر زندانی باید قادر باشد تا در هفته حداقل دو عنوان کتاب از مجموعه اصلی را ورق بزند و انتخاب کند.

3-6 با توجه به عدم امکان برآورده شدن تمامی نیازهای خواندنی و اطلاعاتی جمعیت موجود با تنوع فرهنگی و زبانی، کتابخانه زندان باید در یک سیستم امانت بین کتابخانه ای ملی یا محلی شرکت کند.

3-7 کتابخانه زندان باید برحسب قوانین و دستورالعمل‌های دستیابی موجود که تجویز می‌کند چگونه به استفاده کنندگان کتابخانه با معلولیت جسمی یا ذهنی خدمات ارائه شود، عمل کند. چنین الزاماتی ممکن است مربوط به دسترسی فیزیکی به ساختمان یا فضای کتابخانه، و یا دسترسی به منابع کتابخانه و اطلاعات آن، و یا جایگزین آن یعنی شکل غیر چاپی، تجهیزات مناسب، خدمات و امکانات خاص دور از دسترس باشد برای توصیه‌های خاص (سیاهه‌ی دسترسی افراد معلول به کتابخانه‌ها نوشته بریژیت ای. ایروال⁽¹⁾ و گیدا استات نیزن⁽²⁾)، گزارش تخصصی ایفلا شماره 89، سال 2005 را ببینید (ISBN: 90-77897-04)

1- Birgitta A Irvall

2-Gyda Stat Niesen

4- تجهیزات و تأسیسات فیزیکی

1-4 در تأسیسات زندان مدرن، فضای فیزیکی اشغال شده توسط کتابخانه باید بطور اختصاصی برای استفاده کتابخانه، جریان کار و قابلیت کاربردی آن طراحی شود. در تأسیسات قدیمی تر ممکن است تغییر وضع لازم باشد تا کتابخانه بصورت مؤثرتری کار کند. متخصصان طراحی کتابخانه باید در طی روند برنامه ریزی مورد مشورت و کارآمدی قرار گیرند. و موفقیت خدمات کتابخانه تا حد زیادی به محیط فیزیکی راحت، آرام و دلپذیر ارتباط دارد.

2-4 کتابخانه باید در يك جاي مركزي مجموعه زندان، ترجیحاً داخل یا نزدیک واحد آموزشی واقع شود، و به آسانی شمار عظیمی از زندانیان به آن رفت و آمد کنند و قابل دسترسی اشخاص معلول جسمی باشد.

3-4 کتابخانه باید مکانی مجزا و قابل بسته شدن باشد. طراحی لازم است شامل موارد ذیل باشد:

1-3-4 نوررسانی کافی برای خواندن ، استفاده از رایانه، و دیگرکارکردهای خاص کتابخانه

2-3-4 تمهیدات صداگیر برای دیوارها، کف و سقف

3-3-4 کنترل هوا (گرما ، سرما، تهویه)

4-3-4 مقاومت کافی قفسه های کتاب برای تحمل بار مخازن کتاب

5-3-4 سازگاریهای خروجیهای الکترونیکی و اطلاعاتی با تجهیزات فنی و الکترونیکی مورد نیاز

6-3-4 کنترل دیداری فضای کامل کتابخانه

7-3-4 فضای مخزن قابل قفل شدن

8-3-4 ارتباط تلفنی با بیرون

9-3-4 سیستم ارتباط اضطراری الکترونیکی

4-4 مساحت کتابخانه باید به اندازه ای باشد که با فعالیتهای استفاده کننده، وظایف کارکنان ، نمایش و ذخیره سازی منابع تطابق داشته باشد، از آنجمله :

1-4-4 بخش مرجع با سکو و قفسه های ذخیره

2-4-4 میز مرجع

3-4-4 دفتر کتابخانه

4-4-4 اتاق کار پردازش فنی، تجهیزات کامپیوتری، قفسه

- ها، گنجه ها، تراگ براي حمل كتاب و ميزها
- 4-4-5 قفسه براي منابع كتابخانه (كتابها، مجلات، روزنامه ها، مواد ديداري و شنيداري)
- 4-4-6 مكانهاي نمايشي براي كتابها و منابع تشويق كننده
- 4-4-7 ميز و صندلي هايي براي خواندن
- 4-4-8 مكاني براي گوش دادن
- 4-4-9 كامپيوتر براي استفاده مراجعه كننده
- 4-4-10 دستگاههاي تكثير
- 4-4-11 فضا براي فعاليتهاي گروهی

4-5 مكان مطالعه و نشستن بايد به اندازه كافي باشد تا حداقل 5 تا 7 درصد از جمعيت زندان را در خود جاي دهد. براي نشستن و ميزها و راهروها بايد $2/5$ مترمربع فضا براي هر صندلي اختصاص داده شود.

4-6 مكان قفسه ها بايد 15 متر مربع براي هر 1000 جلد باشد.

4-7 مكان كاري كاركنان بايد 9 متر مربع براي هر شخص باشد.

4-8 دفتر كتابخانه بايد حداقل 9 مترمربع باشد.

4-9 پنج درصد فضاي كلي كتابخانه بايد به عنوان "فضاي استفاده هاي خاص" براي بعضي مبلمان و تجهيزات اختصاص داده شود (پايگاه فهرست نويسي يا كامپيوتري كردن، غرفه اطلس ها و واژه نامه ها، كامپيوترهاي مخصوص مراجعين، ماشين تحريرها، دستگاههاي فتوكپي، نمايش وسايل ارتباط جمعي يا هنري)

4-10 تجهيزات و مبلمان بايد براي كارايي، راحتی، جذابيت، آساني نگهداري و با دوام انتخاب شده باشند و به شكلي تنظيم شوند كه قوانين امنيتي رعايت شود. به منظور انعطاف پذيري، مبلمان قطعه اي پيوندي توصيه مي شود. زيرا كتابخانه گسترش مي يابد و نيازها تغيير مي كند.

5 تکنولوژی اطلاعات

1-5 تا حد امکان کتابخانه زندان باید از تکنولوژی اطلاعات جاری استفاده کند بدون اینکه امنیت زندان در معرض خطر قرار گیرد.

2-5 کتابخانه باید از نظام فهرست نویسی و امانت خودکاري استفاده کند که تابع يك پایگاه کتابشناختي به شکل استاندارد شده بین‌المللي (مارک 21) باشد.

3-5 کامپیوتر های مراجعین باید از نرم افزار چند رسانه ای برای فعالیتهای تفریحی و آموزشی و اطلاعاتی استفاده کنند.

4-5 کارکنان کتابخانه باید دسترسی به اینترنت و ایمیل داشته باشند تا به پرسشهای اطلاعاتی پاسخ دهند، جستجوی وب بر اساس فهرست های کتابخانه، ارتباط با فروشندگان و همکاران متخصص، مشارکت در کلاسهای آموزش از راه دور و شرکت در امانت بین کتابخانه ای را داشته باشند.

5-5 در مواردی که امنیت شبکه زندان مجاز دانسته، زندانیان باید دسترسی به اینترنت نظارت شده جهت آموزش و اهداف تربیتی و طرحهای قبل از آزادی داشته باشند.

6- کارکنان

1-6 تمامی کتابخانه های زندان، بدون توجه به اندازه آن، باید توسط يك کتابدار متخصص که کارآیی لازم و مهارتهای مورد نیاز را در طول اخذ مدرک دانشگاهی و یا در مدارس کتابداری در علوم کتابداری و اطلاع رسانی کسب نموده، نظارت یا اداره شود.

2-6 در همه موسسات با جمعیت بیشتر از 500 نفر باید يك کتابدار متخصص بصورت تمام وقت باشد و در موسسات با جمعیت بیشتر از 1000 نفر باید 2 کتابدار متخصص بصورت تمام وقت باشد و در موسسات با جمعیت کمتر ساعات حضور کتابداران متخصص را می توان در کتابخانه به ترتیب جدول زیر کاهش داد.

مؤسسه	جمعیت	ساعات حضور کتابدار متخصص
-----	-----	-----
نفر	300	0
		24 ساعت
نفر	499	301
		30 ساعت

3-6 کارکنان اضافی براساس نیاز مؤسسه به کار گرفته می شوند، مجموع تعداد کارکنان بر اساس اندازه جمعیت زندان و فاکتورهای ذیل متفاوت است.

- 1-3-6 تعداد ساعتهایی که کتابخانه باز است
- 2-3-6 اندازه، دسترسی مستقیم و شکلبندی کتابخانه
- 3-3-6 تعداد متقاضی مجاز مطالعه در هر نوبت از کتابخانه
- 4-3-6 حجم برنامه های کتابخانه
- 5-3-6 تعداد کتابخانه های ماهواره ای و یا سایتهای تحویل
- 6-3-6 تعداد و واحدهایی با دسترسی محدود
- 7-3-6 سطح ماشینی بودن کتابخانه
- 8-3-6 محدودیتهای جایابی در مجموعه زندان
- 9-3-6 تعداد و اقسام برنامه های آموزشی و باز آموزی در دسترس

4-6 تمامی کارکنان باید تخصص مورد نیاز و کارآیی های لازم جهت هدایت خدمات استفاده کننده و پشتیبانیهای کاری داشته باشد.

5-6 کارکنان کتابخانه باید از مقدار و پیچیدگی اطلاعات مورد نیاز زندانیان آگاه باشند و مهارتهای انسانی و مهارت برقراری ارتباط شخصی جهت کاربرد مؤثر در محیط زندان را داشته باشند.

6-6 کارکنان کتابخانه می توانند توسط متولیان امور زندان، از طریق سیستم کتابخانه ی عمومی یا کتابخانه ی دانشگاهی و یا یک مؤسسه ی فرهنگی استخدام شوند.

7-6 حقوق و مزایای استخدامی کارکنان کتابخانه زندان باید متناسب با حقوق مستخدمانی باشد که در کتابخانه های عمومی و با همان سطح کیفیت و مسئولیت پرداخت می شود و یا همان حقوقی که توسط کارفرمایان با همان

شرایط شغلی پرداخت می گردد.

6-8 به کارکنان کتابخانه باید فرصت شرکت در تشکیلات حرفه ای داده شود و در توسعه امور حرفه ای و استفاده از برنامه های تحصیلات تکمیلی شرکت کنند.

6-9 کارکنان کتابخانه باید کلیه خدمات را بدون تبعیض در اختیار تمام استفاده کنندگان مقیم زندان قرار دهند، و باید به مسایل خصوصی افراد احترام گذارند.

6-10 مراجع زندان ممکن است افراد مقیم زندان را در کتابخانه زندان بکار گیرند. این افراد باید براساس مهارتها، تجارب و آشنایی با نحوه عملکرد و شیوه کار در کتابخانه برگزیده شوند.

6-11 در کتابخانه های زندان ممکن است از زندانیان افراد داوطلبی بکار گرفته شوند. این افراد نباید بجای کارکنانی که به آنها حقوق منظم پرداخت می شود باشند اما در صورت لزوم از حمایت بیشتر و یا برنامه های ویژه برخوردار می شوند.

6-12 هم برای کارکنان مقیم در زندان و هم کارکنان بکار گرفته شده از قشر زندانیان باید برنامه های گسترده آموزشی و یا آموزش ضمن خدمت برگزار گردد.

7 - بودجه

7-1 موسسه ای که مسئولیت کتابخانه زندان را دارد باید این امنیت را ایجاد کند که کتابخانه از نظر بودجه واحد جدایی محسوب شود و اعتبارات تخصیصی سالانه را دریافت کند تا حقوقها، تهیه منابع، اشتراك نشریات، تجهیزات، تکنولوژی اطلاعات، هزینه ها، قرارداد خدمات، تحویل امانتهای بین کتابخانه ای، حق عضویت در شبکه یا کنسرسیومها، آموزش کارکنان و حق عضویت در پایگاههای اطلاعاتی را فراهم سازد.

7-2 برنامه بلند مدت کتابخانه (بند 2-4) باید به عنوان مبناي بودجه سالیانه بشمار آید.

7-3 بودجه کتابخانه باید با صلاحدید و اداره ریاست کتابخانه تنظیم شود.

